
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Державне підприємство Український науково-дослідний інститут
медицини транспорту

ВІСНИК

МОРСЬКОЇ МЕДИЦИНИ

Науково-практичний журнал
Виходить 4 рази на рік

Заснований в 1997 році. Журнал є фаховим виданням для публікації основних
результатів дисертаційних робіт у галузі медичних наук
(Наказ Міністерства освіти і науки України № 886 (додаток 4) від 02.07.2020 р.)
Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації серія КВ № 18428-7228ПР

№ 2 (103)
(квітень - червень)

Одеса 2024

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор **А. І. Гоженко**

О. М. Ігнат'єв (заступник головного редактора), Н. А. Мацегора (відповідальний секретар), Н. С. Бадюк, Є. П. Белобров, Р. С. Вастьянов, В. С. Гойдик, М. І. Голубятніков, А. А. Гудима, Ю. І. Гульченко, О. М. Левченко, Г. С. Манасова, В. В. Огоренко, Т. П. Опаріна, И. В. Савицький, С. М. Пасічник, Е. М. Псядло, Н. Д. Філінець, В. В. Шухтін

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Х. С. Бозов (Болгарія), Денисенко І. В. (МАММ), В. А. Жуков (Польща), С. Іднані (Індія), А. Г. Кириченко (Днепр), М. О. Корж (Харків), І. Ф. Костюк (Харків), М. М. Корда (Тернопіль), Н. Ніколіч (Хорватія), М. Г. Проданчук (Київ), М. С. Регеда (Львів), А. М. Сердюк (Київ), К. О. Талалаєв (Одеса)

Адреса редакції

65039, ДП УкрНДІ медицини транспорту
м. Одеса, вул. Канатна, 92
Телефон/факс: (0482) 753-18-01; 42-82-63
e-mail nymba.od@gmail.com
Наш сайт - www.medtrans.com.ua

Редактор Н. І. Єфременко

Здано до набору 24.06.2024 р.. Підписано до друку 28.06.2024 р. Формат 70×108/164
Папір офсетний № 2. Друк офсетний. Умов.-друк.арк. .
Зам № 2/9/15 Тираж 100 прим.

ISSN 2707-1324

©Міністерство охорони здоров'я України, 1999
©Державне підприємство Український науково-дослідний інститут медицини транспорту, 2005

MINISTRY OF HEALTH CARE OF UKRAINE

State enterprise Ukrainian Research Institute of Transport
Medicine

JOURNAL OF MARINE MEDICINE

Scientific and practical journal
It is published 4 times a year

Founded in 1997. The magazine is a professional publication of the main results of thesis's and
works in the field of medical sciences

(Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 886 (Appendix 4)
dated July 2, 2020)

Certificate of state registration of printed mass media series KV No. 18428-7228PR

No. 2 (103)
(April - June)

Odessa 2024

EDITORIAL BOARD

Chief editor A. I. Gozhenko

O. M. Ignatiev (deputy editor-in-chief), N. A. Matsegora (responsible secretary), N. S. Badiuk, E. P. Belobrov, R. S. Vastyanov, V. S. Hoydyk, M. I. Golubyatnikov, A. A. Gudyma, G. S. Manasova, V. V. Ogorenko, T. P. Oparina, I. V. Savitsky, S. M. Pasichnyk, E. M. Psiadlo, N. D. Filipets, V. V. Shukhtin

EDITORIAL COUNCIL

H. S. Bozov (Bulgaria), I. V. Denysenko (IMHA), V. A. Zhukov (Poland), S. Idnani (India), A. G. Kyrychenko (Dnipro), M. O. Korzh (Kharkiv), I. F. Kostyuk (Kharkiv), M. M. Korda (Ternopil), N. Nikolic (Croatia), M. G. Prodanchuk (Kyiv), M.S. Regeda (Lviv), A. M. Serdyuk (Kyiv), K. O. Talalaev (Odeca)

Address of the editorial office

Address of the editorial office
65039, SE UkrNDI for medicine of transport
Odessa, str. Kanatna, 92
e-mail nymba.od@gmail.com
Our website - www.medtrans.com.ua; herald.org.ua

Editor N. I. Yefremenko

Submitted for typing on 06/24/2024. Signed for printing on 06/28/2024. Format 70×108/164
Offset paper No. 2. Offset printing. Terms and conditions - print sheet. .
Deputy No. 2/9/15 Circulation 100 approx.

ISSN 2707-1324 ©Ministry of Health Care of Ukraine, 1999

©State enterprise Ukrainian Research Institute for Medicine of Transport, 2005

звернень до лікарів. Біль в нижній частині спини (БНС) займає друге місце за частотою звернень після респіраторних захворювань. Дослідження підтверджують, що дегенерація міжхребцевих дисків починається з другого десятиліття життя, що призводить до появи гризових випинань, які стискають нервові корінці. Загальноприйнята терапія хондропротекторами, нестероїдними протизапальними препаратами, міорелаксантами не завжди дає стійкий результат, що іноді призводить до оперативного втручання. Багато препаратів мають побічні ефекти при тривалому використанні, особливо при стійкому больовому синдромі. Тому є раціональним доповнити основну терапію фізіотерапевтичними методами з використанням препаратів рослинного походження, які майже не мають побічних ефектів. Одним з них є препарати папайї, які містять протеолітичний рослинний фермент, що вибірково діє на патологічно змінені тканини хребта та суглобів, зменшуючи фіброз диска. Лізоцим, як фермент, має антибактеріальні, протизапальні та муколітичні властивості. **Мета:** Вивчити ефективність використання фізіотерапевтичних методів в комплексному лікуванні міжхребцевих гриж. **Матеріал і методи:** Група спостереження складала 70 осіб з БНС, з них 73% жінок і 27% чоловіків віком від 47 до 76 років. Всім хворим з БНС було проведено рентгенологічне дослідження та комп'ютерна томографія поперекового відділу хребта, опитування стосовно больового синдрому за аналоговою шкалою ВАШ. Група контролю складала 35 хворих з БНС отримували загальноприйняту терапію: хондропротектори (глюкозамін сульфат, хондроїтин сульфат), НПЗП (набуметон 100 мг/добу), міорелаксанти (тізанідин 4 мг/добу) на протязі одного місяця. Група спостереження складала 35 осіб з БНС отримували загальноприйняту терапію, з додаванням фізіотерапевтичних методів лікування у вигляді електрофорезу неокапіразину 400 мг/добу, по 20 процедур на протязі одного місяця. **Результати:** У 84% обстежених з БНС за допомогою рентгенологічного дослідження і комп'ютерної томографії поперекового відділу хребта було виявлено явища остеохондрозу з протрузією дисків від 5 до 10 мм, з них 73% склали жінки. При порівнянні вираженості болю в спині за аналоговою шкалою ВАШ, у групі з спостереження був більш виражений знеболюючий ефект, ніж у групі порівняння. За даними комп'ютерної томографії поперекового відділу хребта, після трьох повторних курсів з перервою в 1 місяць, протрузія міжхребцевих дисків зменшилась в середньому на $4,0 \pm 0,1$ мм. Після трьох повторних курсів по 20 процедур електрофорезу неокапіразину на нижню частину спини у хворих відмічається відсутність БНС протягом 6 місяців, на відміну від групи порівняння, де у 57% спостерігались епізоди БНС на фоні загальноприйнятого лікування. **Висновки:** Використання фізіотерапевтичних методів лікування, зокрема електрофорезу неокапіразину, сприяє зменшенню больового синдрому у осіб з БНС та зменшенню протрузії міжхребцевих дисків. Для досягнення більш стійкого ефекту необхідно проведення не менше 3 повторних курсів.

УДК 616.216.4 – 002.77 : 616.12 – 008.3 – 073.96

О. О. Якименко, А. А. Серебрякова, Н. М. Антіпова, О. Є. Кравчук, Н. С. Тихончук

АНАЛІЗ СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ МОДИФІКАЦІЇ СЕРЦЯ У ХВОРИХ ІЗ МІТРАЛЬНИМИ ВАДАМИ СЕРЦЯ РЕВМАТИЧНОЇ ЕТІОЛОГІЇ ЗА ДАНИМИ ЕХОКАРДІОГРАФІЇ

Одеський національний медичний університет

Інформація про авторів:

Якименко О. О. - <https://orcid.org/0000-0001-8141-0770>

Антіпова Н. М. - <https://orcid.org/0000-0002-2633-8312>

Кравчук О.Є. - <https://orcid.org/0000-0003-1260-7910>

Тихончук Н.С. - <https://orcid.org/0000-0003-1615-1711>

Актуальність. Вади мітрального клапана є найбільш частими серед ревматичних вад

серця. Серед хворих із мітральними вадами на частку стенозу припадає 68,2%. Перебіг мітральних вад часто супроводжується виникненням різноманітних ускладнень з боку серця та інших органів і систем. Хронічна ревматична хвороба серця (ХРХС) ускладнюються порушенням кровообігу, що пов'язано з анатомічними змінами клапанів серця та порушеннями серцевого ритму, які мають серйозні наслідки для життя та здоров'я пацієнта. Своєчасне виявлення структурно-функціональної модифікації серця у хворих із мітральними вадами ревматичної етіології можливе за допомогою даних ехокардіографії (ЕХО КГ). Їх аналіз допоможе своєчасно надати хворим оптимальну медичну допомогу. **Мета:** проаналізувати зміни структурно-функціональних показників серця у хворих із мітральними вадами ревматичної етіології за даними ЕХО КГ. **Матеріали та методи.** В дослідження включено 158 хворих на ХРХС з ізольованими мітральними вадами серця ревматичної етіології, віком від 21 до 68 років. Серед них 142 жінки (89,9%) та 16 чоловіків (10,1%). Середня давність захворювання за даними анамнезу становить 28,6 р. Проаналізовано ЕХО КГ даної групи пацієнтів. **Результати.** Під час аналізу ЕХО КГ досліджень 158 хворих були виявлені зміни структурно-функціональних показників серця, насамперед, правих відділів серця, тенденція до зміни ряду об'ємно-функціональних показників лівого та правого шлуночків, достовірне порушення діастолічної функції правого шлуночка, як наслідок порушення кровообігу в малому колі. Відзначалася тенденція до збільшення кінцево-діастолічного розміру лівого шлуночка на 19,4%, кінцево-сistolічного розміру лівого шлуночка на 19,3%, а також, розміру правого шлуночка на 152,7%, розміру правого передсердя на 38,2%, достовірне збільшення градієнту тиску на клапані легеневої артерії в період систоли на 88,9%, градієнту тиску на мітральному клапані на 244,4%. Було відзначено достовірне погіршення систолічної функції правого шлуночка, що виражається в зниженні фракції викиду правого шлуночка на 25,5%, достовірне зменшення площі мітрального отвору на 63,8%. **Висновок.** Зміни структурно - функціональних показників серця, насамперед правого шлуночка, погіршення діастолічної функції правого шлуночка є характерними для хворих з мітральними вадами ревматичної етіології і заслуговують пильної уваги при проведенні діагностики і контролю результатів лікування.

УДК 616.12 – 002.772 : 616.12 – 008.318

О. О. Якименко, А. А. Серебрякова, Н. М. Антіпова, О. Є. Кравчук, Н. С. Тихончук

АНАЛІЗ ПОРУШЕНЬ СЕРЦЕВОГО РИТМУ У ХВОРИХ НА ХРОНІЧНУ РЕВМАТИЧНУ ХВОРОБУ СЕРЦЯ

Одеський національний медичний університет

Інформація про авторів:

Якименко О.О - <https://orcid.org/0000-0001-8141-0770>

Антіпова Н.М. - <https://orcid.org/0000-0002-2633-8312>

Кравчук О.Є. - <https://orcid.org/0000-0003-1260-7910>

Тихончук Н.С. - <https://orcid.org/0000-0003-1615-1711>

Актуальність. Хронічна ревматична хвороба серця (ХРХС) зустрічається в усіх кліматогеографічних зонах і є одним із важких і поширених захворювань. ХРХС ускладнюються порушенням кровообігу, що пов'язано з анатомічними змінами клапанів серця та порушеннями серцевого ритму, які мають серйозні наслідки для життя та здоров'я пацієнта. Своєчасне виявлення порушень серцевого ритму, їх аналіз та подальше лікування допоможуть покращити стан пацієнта і навіть врятувати його життя. **Мета:** проаналізувати ЕКГ хворих на ХРХС та виявити порушення ритму і провідності у пацієнтів даної групи. **Матеріали та методи.** В дослідження включено 158 хворих на ХРХС з ізольованими мітральними вадами серця ревматичної етіології, віком від 21 до 68 років. Серед них 142